ASOCIAȚIA MAXWELL

FIȘE DE ACTIVITĂȚI · PENTRU PĂRINȚI ȘI PROFESORI

Educația civică pentru copii

Ce învață copilul de la clasa a III-a la a VIII-a, după programele școlare, cum o faci vie acasă și 12 activități.

Pe clase: la școală și acasă

9 ani **Clasa a III-a · Educație civică**

Ce înseamnă să fii o persoană și trăsăturile morale: bunătate, respect, sinceritate, curaj, modestie, încredere. Grija față de lucruri, plante și animale. Grupurile mici (familia, prietenii, clasa), regulile lor, drepturile și îndatoririle. Drepturile copilului.

Acasă: Faceți împreună regulile casei, cu drepturi și îndatoriri pentru toți, și puneți-le pe frigider.

10 ani **Clasa a IV-a · Educație civică**

Locurile cărora le aparținem: localitatea, țara, Europa, cu simbolurile lor. Valorile (binele, altruismul, cinstea, respectul, responsabilitatea, solidaritatea) și normele. Comportamentul prosocial (ajutor, cooperare, toleranță, voluntariat) față de cel antisocial.

Acasă: Vizitați primăria sau un muzeu al orașului. Faceți împreună o faptă bună pentru cineva din bloc sau din cartier.

11 ani **Clasa a V-a · Educație socială: gândire critică și drepturile copilului**

Cum pui întrebări bune, cum deosebești un fapt de o opinie, ce sunt stereotipurile și prejudecățile. Convenția ONU cu privire la drepturile copilului: drepturi și responsabilități, instituțiile care îi apără pe copii, școala ca loc unde îți exerciți drepturile.

Acasă: Citiți o știre împreună și întrebați: ce e fapt aici și ce e părere? Cine a scris-o și de ce?

12 ani **Clasa a VI-a · Educație socială: educație interculturală**

Diversitatea culturală, identitatea și tradițiile, raportul dintre „eu" și „ceilalți". Valorile unei societăți interculturale și ce le încalcă: intoleranța, discriminarea, rasismul, xenofobia. Comunicarea dintre culturi.

Acasă: Gătiți o rețetă dintr-o altă cultură sau din altă regiune a țării și povestiți despre oamenii de acolo.

13 ani **Clasa a VII-a · Educație socială: educație pentru cetățenie democratică**

Drepturile omului, Constituția României, separarea puterilor, statul de drept, cum se fac legile. Drepturile și libertățile cetățenilor și limitele lor, justiția, alegerile, societatea civilă, rolul presei. Un proiect al clasei despre o problemă din comunitate.

Acasă: Când mergeți la vot, povestiți-i înainte și după: ce alegem, de ce, cum ne-am informat.

14 ani **Clasa a VIII-a · Educație socială: educație economico-financiară**

Dimensiunea economică a cetățeniei: drepturile consumatorului, bugetul, banca, asigurările, spiritul antreprenorial. Cetățeanul care știe să ceară, în scris, ce i se cuvine.

Acasă: Detalii și activități în ghidul nostru despre educația financiară pentru copii.

Cum o faci vie acasă

Regulile casei, făcute împreună. Copilul respectă mai ușor regulile la care a contribuit. Scrieți-le împreună, cu drepturi și îndatoriri pentru toți, inclusiv pentru adulți.

Ședința familiei. O dată pe săptămână, 15 minute: ce a mers, ce nu, ce hotărâm. Fiecare are un vot, iar copilul învață cum se ia o decizie în grup.

Întrebați „ce crezi tu?". Și ascultați răspunsul până la capăt. Un copil care își spune părerea acasă o va spune și la clasă, la vot, în comunitate.

Faptă, nu doar opinie. Ceva concret pentru alții: o plimbare cu câinele bătrânei de la parter, o donație de cărți, o curățenie în parc.

Știrile, explicate. Alegeți o știre pe săptămână, potrivită vârstei. Întrebați: cine a hotărât asta, cine e afectat, ce am face noi?

Arătați, nu doar spuneți. Copiii văd cum vorbiți despre vecini, despre polițist, despre cei care nu gândesc ca voi. Exemplul vostru e prima lor lecție de civică.

Pe clase, după programele școlare: Educație civică, clasele a III-a și a IV-a (OM 5003/2014), și Educație socială, clasele a V-a - a VIII-a (OM 3393/2017), câte o oră pe săptămână. Sfaturile și o parte din activități sunt propunerile Asociației Maxwell România.

Ghidul întreg, cu sursele: **asociatiamaxwell.ro/ghiduri/educatie-civica-pentru-copii**
Asociația Maxwell, în parteneriat cu Maxwell Leadership

ASOCIAȚIA MAXWELL | MAXWELL LEADERSHIP

12 activități, explicate pas cu pas · bifați ce ați încercat

1 Eu și grupul meu

Pentru clasele a III-a și a IV-a

☐ Regulamentul clasei, cu drepturi și îndatoriri

50 de minute · 8-10 ani

1. Copiii propun, pe bilețele, ce drepturi vor avea în clasă: să fiu ascultat, să mă joc în pauză.
2. Pentru fiecare drept, găsesc îndatorirea care îl face posibil: ca să fiu ascultat, îi ascult și eu pe ceilalți.
3. Votează cele mai importante 6-8 perechi.
4. Le scriu frumos pe o planșă și semnează toți.

Ce vă trebuie: Bilețele, o planșă mare, carioci.

Ce rămâne: Fiecare drept vine cu o îndatorire, iar regulile sunt ale noastre.

☐ Mâinile mici fac fapte mari

O săptămână · 8-11 ani

1. Copiii propun fapte bune pentru școală sau cartier: o grădină de flori, cărți pentru cei mici, felicitări pentru un cămin de bătrâni.
2. Votează una și împart sarcinile: cine aduce, cine face, cine duce.
3. O fac împreună, într-o săptămână.
4. Povestesc ce au simțit și ce a schimbat fapta lor.

Ce vă trebuie: Depinde de faptă. Acordul școlii, dacă ieșiți din clasă.

Ce rămâne: Și un copil poate schimba ceva în jurul lui.

☐ Simbolurile țării și ale Europei

45 de minute · 9-10 ani

1. Pe o foaie mare, desenează trei cercuri, unul în altul: localitatea, România, Uniunea Europeană.
2. În fiecare cerc lipesc sau desenează simbolurile: stema orașului, drapelul, imnul, drapelul UE.
3. Notează zilele de sărbătoare: 1 Decembrie, Ziua Europei (9 mai), ziua orașului.

Ce vă trebuie: O coală mare, reviste, lipici, creioane colorate.

Ce rămâne: Aparțin, în același timp, unui oraș, unei țări și Europei.

☐ Ce faci dacă...?

30 de minute · 9-12 ani

1. Citiți o situație: un coleg nou stă singur în pauză. Ai găsit un portofel. Prietenul tău copiază la test.
2. Fiecare spune ce ar face și de ce.
3. Discutați: ce valoare e în joc? respectul, cinstea, solidaritatea?
4. Clasa alege un răspuns pe care îl pot pune toți în practică.

Ce vă trebuie: Cartonașe cu situații.

Ce rămâne: Valorile se văd în ce fac, nu în ce spun.

2 Drepturi și opinii

Pentru clasele a V-a și a VI-a

☐ Fapt sau opinie?

35 de minute · 11-13 ani

1. Alegeți o știre scurtă despre școală sau oraș.
2. Elevii subliniază cu verde faptele (se pot verifica) și cu roșu opiniile (cineva crede).
3. Discutați propozițiile greu de încadrat.
4. Fiecare rescrie o opinie ca fapt verificabil sau invers.

Ce vă trebuie: Știrea tipărită, două culori.

Ce rămâne: Înainte să cred sau să distribui, întreb: e fapt sau părere?

☐ Harta drepturilor copilului

50 de minute · 11-12 ani

1. Folosiți versiunea pentru copii a Convenției ONU cu privire la drepturile copilului.
2. Fiecare grupă primește un drept: la educație, la joacă, la opinie, la protecție.
3. Grupa caută: unde îl văd respectat? unde nu? cine mă poate ajuta?
4. Fac un afiș pentru holul școlii.

Ce vă trebuie: Versiunea pentru copii a Convenției, coli, carioci.

Atenție: Dacă un copil spune că drepturile lui sunt încălcate acasă sau la școală, ascultați-l și cereți ajutor: Telefonul Copilului, 116 111, gratuit.

Ce rămâne: Am drepturi, le cunosc și știu cui să cer ajutor.

☐ Interviul cu bunicii

O seară, apoi 30 de minute în clasă · 11-13 ani

1. Elevul pregătește 5 întrebări: cum era școala? ce tradiții aveați? ce drepturi nu aveați?
2. Face interviul și îl notează.
3. În clasă, fiecare povestește ce l-a surprins.

Ce vă trebuie: Un caiet sau un telefon pentru înregistrare, cu acordul celui intervievat.

Ce rămâne: Identitatea mea vine de undeva, iar alții au povești diferite.

☐ Ce avem în comun

45 de minute · 11-13 ani

1. Fiecare elev aduce o tradiție din familia lui: o mâncare, un cântec, o sărbătoare.
2. Clasa le așază pe o hartă.
3. Căutați împreună ce au în comun: familia, generozitatea, bucuria de a fi împreună.

Ce vă trebuie: O hartă mare, bilețele.

Ce rămâne: Diferențele ne îmbogățesc, valorile ne apropie.

3 Comunitate și democrație

Pentru clasele a VII-a și a VIII-a

☐ Candidez pentru funcția de primar

2 ore · 13-14 ani

1. Trei-patru elevi sunt candidați la funcția de primar al localității. Fiecare are o echipă.
2. Echipele scriu un program cu trei promisiuni realiste și un afiș.
3. Candidații își prezintă programul, iar clasa le pune întrebări.
4. Votul e secret, cu buletine și urnă. Discutați apoi: după ce am votat?

Ce vă trebuie: Coli, buletine de vot, o cutie pe post de urnă.

Ce rămâne: Votul e o alegere informată, nu o simpatie.

☐ Proiectul clasei: o problemă din comunitate

Câteva săptămâni · 13-14 ani

1. Clasa face o listă de probleme din școală sau din cartier și votează una.
2. Află cine răspunde de ea: școala, primăria, o altă instituție.
3. Propune o soluție, cu pași și costuri aproximative.
4. Scrie o scrisoare către cine poate decide și cere o întâlnire.
5. Prezintă proiectul părinților și comunității.

Ce vă trebuie: Fișa „Proiectul clasei" din PDF.

Ce rămâne: Știu cine decide și cum îi pot cere, legal, o schimbare.

☐ O lege, de la idee la vot

50 de minute · 13-14 ani

1. Pornim de la o propunere: telefoanele în pauze, de exemplu.
2. Un grup scrie propunerea, altul o critică, altul propune modificări.
3. Clasa dezbate, respectând timpul și rândul la cuvânt.
4. Votul final. Discutați: cum se face o lege adevărată, în Parlament?

Ce vă trebuie: Un cronometru, coli.

Ce rămâne: O regulă bună se face cu argumente, nu cu cine strigă mai tare.

☐ Consiliul elevilor, pe bune

50 de minute, apoi urmărire · 12-14 ani

1. Invitați reprezentantul clasei sau președintele consiliului elevilor să povestească ce face.
2. Elevii aleg o propunere pentru școală.
3. O scriu clar: problema, soluția, cine ajută.
4. Reprezentantul o duce la consiliu. Urmăriți ce se întâmplă cu ea.

Ce vă trebuie: O oră cu reprezentantul, o foaie pentru propunere.

Ce rămâne: Vocea elevilor are deja un drum în școală. Îl folosesc.

Valorile civice · un cetățean bun e, înainte de toate, un om cu caracter

Respect
Îl ascult pe celălalt până la capăt, chiar dacă nu sunt de acord cu el.

Responsabilitate
Fac ce am promis grupului și îmi asum ce n-a ieșit.

Cinste
Spun adevărul, la vot, la test și când greșesc.

Solidaritate
Ajut când cineva are nevoie, chiar dacă nu e prietenul meu.

Toleranță
Oamenii diferiți de mine au aceleași drepturi ca mine.

Curaj civic
Spun ce e greșit, cu calm, chiar dacă sunt singurul.

Programele Asociației Maxwell România, cu ghidurile „Eu Aleg", „Eu Acționez" și „Eu Inspir" și opționalul „Educație pentru viață" (clasele a V-a - a VII-a), îi învață pe copii să aleagă după valori, să-și asume ce aleg și să-i influențeze bine pe ceilalți.

Proiectul clasei: o problemă din comunitate · clasele a VII-a și a VIII-a, după modelul Proiectul Cetățeanul

Clasa: _____ **Data:** _____

1 Problema

Ce nu merge în școala sau în cartierul nostru? Pe cine afectează?

2 Cine răspunde

Cine poate decide: conducerea școlii, primăria, altă instituție?

3 Soluția noastră

Ce propunem, concret? Ce ne trebuie și cine ne ajută?

4 Scrisoarea

Cui scriem, ce cerem și până când așteptăm un răspuns?

5 Ce s-a întâmplat

Ce am obținut, ce am învățat, ce facem mai departe?

Regulamentul clasei noastre · clasele a III-a și a IV-a: fiecare drept cu îndatorirea lui

Drepturile noastre	Îndatoririle noastre
Am dreptul să...	De aceea, mă angajez să...

Semnăturile clasei:

_____ _____ _____ _____